

Does critical thinking exclude trust in epistemic authorities?

SNJEŽANA PRIJIĆ-SAMARŽIJA

ABSTRACT: In this article, I argue that critical thinking does not exclude trust in epistemic authorities or experts and that this opposition becomes dangerous in the current culture of ignorance. This stance will require us to explore what it means to think critically, or, more precisely, what it is that makes critical thinking an epistemic virtue. In the first part, relying on the framework and normative assumptions inherited from virtue epistemology, I explore why critical thinking is considered an intellectually responsible form of epistemic agency. In the second section, I examine the traditional opposition between critical thinking and trust in epistemic authorities, which motivated the conceptual link between critical thinking and epistemic autonomy. In the third part, I attempt to show that confidence in epistemic authorities (experts) does not infringe epistemic autonomy and epistemic quality. Instead, it opposes the epistemic vices of epistemic egoism and irresponsibility. Moreover, I try to analyze the epistemic and non-epistemic reasons why critical thinking is thought to oppose deference to experts. Finally, I conclude the article by underlining the dispiriting epistemic consequences of identifying critical thinking with autonomously formed beliefs in our contemporary culture of ignorance. Namely, I claim that, within a pervasive culture of ignorance, critical thinking, when understood in opposition to epistemic authorities, does not only gain unacceptable implications but results in a severe crisis of enlightenment.

KEY WORDS: Critical thinking, epistemic autonomy, trust in epistemic authorities, virtue epistemology, epistemic responsibility.

Isključuje li kritičko mišljenje povjerenje u epistemičke autoritete?

SNJEŽANA PRIJIĆ-SAMARŽIJA

SAŽETAK: U članku argumentiram u prilog stavu da kritičko mišljenje ne isključuje povjerenje u epistemičke autoritete ili stručnjake i da je u kulturi neznanja opasno ustrajavati na ovoj opreci. Ovaj stav zahtijeva istraživanje što znači misliti kritički ili, preciznije, što kritičko mišljenje čini epistemičkom vrlinom. U prvom dijelu bavim se istraživanjem zašto se kritičko mišljenje smatra intelektualno odgovornim epistemičkim djelovanjem, oslanjajući se pritom na teorijski okvir i pretpostavke epistemologije vrlina. U drugom dijelu istražujem tradicionalnu opreku između kritičkog mišljenja i povjerenja u epistemičke autoritete u čijim je korijenima konceptualna veza kritičkog mišljenja i epistemičke autonomije. U trećem dijelu pokušavam pokazati da povjerenje u epistemičke autoritete (stručnjake) nije u suprotnosti s epistemičkom autonomijom i epistemičkom kvalitetom, već je, štoviše, u opreci s epistemičkim porocima epistemičkog egoizma i neodgovornosti.

Također pokušavam istražiti epistemičke i izvanepistemičke razloge zbog kojih je kritičko mišljenje suprotstavljeno povjerenju u stručnjake. Članak zaključujem ukazujući na porazne epistemičke posljedice koje u kulturi neznanja ima pogrešno izjednačavanje kritičkog mišljenja sa samostalnim formiranjem vjerovanja. Naime, tvrdim da unutar raširene kulture neznanja, kritičko mišljenje shvaćeno u opreci prema epistemičkim autoritetima ne samo što dobiva neprihvatljivo značenje već rezultira ozbiljnom krizom prosvijećenosti.

KLJUČNE RIJEČI: Kritičko mišljenje, epistemička autonomija, povjerenje u epistemičke autoritete, epistemologija vrlina, epistemička odgovornost.

Does understanding solve problems?

ANDREI IONUȚ MĂRĂȘOIU

ABSTRACT: It is intuitive to think that understanding, at least in exemplary cases, solves problems. This has motivated a general view concerning the nature of understanding and its relation to problem-solving. In this text, I examine four reasons offered in favor of thinking that understanding solves problems. I argue that the reasons given are not conclusive. It is telling that all these reasons can be questioned because they explore different facets of understanding, phenomenal and epistemic alike, suggesting that no aspect essential to understanding necessarily involves problem-solving. I conclude by exploring the larger significance this fact might have for the nature of understanding.

KEY WORDS: Understanding, problem-solving, insights, puzzlement, creativity, expertise.

Rješava li razumijevanje probleme?

ANDREI IONUȚ MĂRĂȘOIU

SAŽETAK: Intuitivno se smatra da razumijevanje, barem u egzemplarnim slučajevima, rješava probleme. To je potaknulo opće stajalište o naravi razumijevanja i njegovu odnosu prema rješavanju problema. U ovome tekstu ispitujem četiri razloga koji se nude u prilog mišljenju da razumijevanje rješava probleme. Tvrdim da ti razlozi nisu konkluzivni. Znakovito je da se svi ti razlozi mogu osporiti jer ispituju različite aspekte razumijevanja, kako one fenomenalne tako i one epistemičke, što pak sugerira da nijedan esencijalni aspekt razumijevanja nužno ne uključuje rješavanje problema. Zaključujem istražujući širu važnost koju bi ova činjenica mogla imati za narav razumijevanja.

KLJUČNE RIJEČI: Razumijevanje, rješavanje problema, uvidi, zbunjenost, kreativnost, ekspertiza.

Objektivna istina i nužnost sebstva

EDO PIVČEVIĆ

SAŽETAK: Obično se uzima kao zdravo za gotovo da su istiniti sudovi objektivno istiniti, neovisno o vjerovanju. Ali to je također vjerovanje – kako ga opravdati? U članku se pruža dokaz o analitičkoj vezanosti između pojma objektivne istine i ideje sebstva.

KLJUČNE RIJEČI: Objektivnost, zdravi razum, sebstvo, racionalno vjerovanje.

Objective truth and the necessity of selves

EDO PIVČEVIĆ

ABSTRACT: It is usually taken for granted that true propositions are objectively true, independent of belief. But this too is a belief – what is its justification? The paper offers a proof of the analytical link between the concept of objective truth and the idea of self.

KEY WORDS: Objective truth, common sense, selves, rational belief.

(Non)seriousness of poetry

IRIS VIDMAR JOVANOVIĆ / MARTINA BLEČIĆ

ABSTRACT: In this paper we argue against the view that poetry is not serious, i.e. against J. L. Austin's claim that poetry is a non-serious use of language undeserving of philosophical attention. Austin expelled poetry from philosophical considerations, thus enhancing the resentment that philosophy felt for poetry ever since Plato expelled poets from the perfect State. To prove Austin wrong, in this paper we analyze what is known as "philosophical poetry", i.e. the way in which poetic use of language can have the same impact on readers as philosophy: trigger intellectual processes of reflection, primarily regarding abstract notions. Thus, not only is poetry serious, but it comes very close to philosophy given the way in which it impacts readers. An important element in recognizing poetry's seriousness are the poetic conventions that govern it.

KEY WORDS: Poetry, philosophical poetry, (non)serious use of language, J. L. Austin, poetic conventions.

(Ne)ozbiljnost poezije

IRIS VIDMAR JOVANOVIĆ / MARTINA BLEČIĆ

SAŽETAK: U radu ukazujemo na neodrživost teze o neozbiljnosti poezije, odnosno na neopravdanost stava J. L. Austina prema kojemu je poezija neozbiljno korištenje jezika koje ne zaslužuje filozofsku pažnju. Takvim je stavom Austin dugoročno izopćio poeziju iz filozofskoga promatranja, produbivši otpor koji je filozofija još od Platonova proгона pjesnika osjećala prema poeziji. Kako bismo pokazale Austinovu pogrešku, u radu analiziramo tzv. filozofsku poeziju, odnosno način na koji poetska upotreba jezika može izazvati iste učinke kao i filozofija: potaknuti kod čitatelja intelektualne procese promišljanja, primarno o apstraktnim pojmovima. U tom smislu tvrdimo da je poezija ne samo ozbiljna, nego i vrlo bliska filozofiji u načinu na koji dotiče čitatelja, pri čemu važnu ulogu igraju poetske konvencije.

KLJUČNE RIJEČI: Poezija, filozofska poezija, (ne)ozbiljno korištenje jezika, J. L. Austin, poetske konvencije.

Free will, causation, and Sartorio's *Causation and Free Will*

ZVONIMIR ANIĆ / DAVOR PEĆNJAK

ABSTRACT: No matter what side one takes in the debate about free will, one will also have to accept certain metaphysical assumptions about causation and causal laws and, consequently, posit a certain ontological framework. In *Causation and Free Will*, Sartorio develops a compatibilist, actual causal sequence account of free will which is grounded on certain controversial features that causation presumably has. In this paper, we argue that those features cannot be jointly incorporated adequately into any plausible philosophical account of causation regardless of the validity of the thesis of causal determinism, and that they work against one another in Sartorio's account of free will. We argue that no philosophical account of free will can establish the freedom of the will without offering a plausible answer of how an agent can have a grip on causation.

KEY WORDS: Free will, causation, omissions, causal history, causal powers.

Sloboda volje, uzročnost i *Causation and Free Will* Caroline Sartorio

ZVONIMIR ANIĆ / DAVOR PEĆNJAK

SAŽETAK: Bez obzira na stranu kojoj ćemo se prikloniti u raspravi o slobodi volje, moramo pretpostaviti nekakav ontološki okvir iz kojeg će slijediti određene metafizičke pretpostavke o uzročnosti i uzročnim zakonima. U *Causation and Free Will*, Carolina Sartorio razvija kompatibilističku teoriju aktualnog uzročnog niza utemeljenu na određenim kontroverznim obilježjima koje relacija uzročnosti navodno posjeduje. U ovom članku argumentiramo da ta obilježja ne mogu zajedno biti inkorporirana u bilo koju prihvatljivu filozofsku teoriju uzročnosti, bez obzira na valjanost teze uzročnog determinizma, te da su ta obilježja u teoriji slobode volje Caroline Sartorio međusobno suprotstavljena. Argumentiramo da nijedna teorija slobode volje ne može ustanoviti slobodu volje bez odgovarajućeg odgovora na pitanje kako djelovatelj može imati kontrolu nad uzročnošću.

KLJUČNE RIJEČI: Sloboda volje, uzročnost, izostanci, uzročna povijest, uzročne moći.

Self-deception, intentions and the folk-psychological explanation of action

MARKO JURJAKO

ABSTRACT: In the paper, I examine the conditions that are necessary for the correct characterization of the phenomenon of self-deception. Deflationists believe that the phenomenon of self-deception can be characterized as a kind of motivationally biased belief-forming process. They face the selectivity problem according to which the presence of a desire for something to be the case is not enough to produce a self-deceptive belief. Intentionalists argue that the solution to the selectivity problem consists in invoking the notion of intention. According to them, self-deception involves intentional distortion of one's own belief-forming process. In this paper, I defend the claim that intentionalists also face the problem of selectivity. Accordingly, I argue that this objection cannot be used to determine which theory of self-deception is superior. Furthermore, I argue that limiting folk-psychological explanations to reason-based explanations might be responsible for the resilience of the selectivity problem. In that context, as an additional explanatory factor, I emphasize personality traits that, along with motives, play an important role in the psychological explanation of human behavior. In the rest of the paper, I explore how such an expanded view of the folk-psychological explanation can be used to better capture individual cases of self-deception.

KEY WORDS: Personality traits, deflationism, intentionalism, the selectivity problem, folk-psychological explanation, self-deception.

Samoobmana, namjere i pučko-psihološko objašnjenje djelovanja

MARKO JURJAKO

SAŽETAK: U ovom radu bavim se određivanjem uvjeta koji su potrebni za ispravno karakteriziranje pojave samoobmane. Deflacionisti smatraju da se pojava samoobmane može karakterizirati kao vrsta motivacijski pristranog formiranja vjerovanja. Njima se upućuje prigovor selektivnosti kojim se tvrdi da prisutnost želje da nešto bude slučaj i relevantnih afektivnih stanja nije dovoljno da proizvede samoobmanjujuće vjerovanje. Nasuprot tome, intencionalisti argumentiraju da se rješenje sastoji u uvođenju pojma namjere. Prema njima, samoobmana uključuje namjerno iskrivljavanje vlastitog procesa formiranja vjerovanja. U radu branim tvrdnju da se intencionalisti također suočavaju s problemom selektivnosti. Stoga je upitno može li se taj prigovor koristiti kako bi se odredilo koja je teorija samoobmane superiornija. Nadalje, argumentiram da je ograničavanje psihološkog objašnjenja na motive djelatnika odgovorno za otpornost problema selektivnosti. U tom kontekstu kao dodatni eksplanatorni faktor ističem crte ličnosti koje uz motive igraju važnu ulogu u psihološkom objašnjenju ljudskog ponašanja. U ostatku rada istražujem na koji način ovakvo proširenje eksplanatornih faktora može bolje zahvatiti pojedine slučajeve samoobmane.

KLJUČNE RIJEČI: Crte ličnosti, deflacionizam, intencionalizam, problem selektivnosti, pučko-psihološko objašnjenje, samoobmana.